

Uit de mest- en mineralenprogramma's

Inventarisatie, toetsing en verspreiding van innovaties in de Nederlandse landbouwpraktijk

De Nederlandse landbouwpraktijk is als een laboratorium waar continu innovaties plaatsvinden.

Inleiding

Boeren en tuinders spelen een actieve rol in het ontwikkelen van nieuwe technieken en maatregelen als oplossing voor problemen waar ze in hun bedrijfsvoering tegenaan lopen. Ook toeleveranciers als meststoffenhandel, mechanisatiebedrijven en loonwerkbedrijven zijn steeds op zoek naar vernieuwingen om in de markt te blijven. De noodzaak om binnen de MINAS-normen te werken en de wens om de emissie van mineralen naar het milieu te verminderen hebben in de afgelopen jaren geleid tot tal van praktijkinnovaties op het gebied van mineralenmanagement. De kennis en effecten van deze innovaties blijft in sommige gevallen slechts beperkt tot de uitvinder, terwijl zowel agrarische ondernemers als het milieu belang hebben bij bredere verspreiding van effectieve innovaties.

Het project "Inventarisatie, toetsing en verspreiding van innovaties in de Nederlandse Landbouwpraktijk" (kortweg: Praktijklab NL), maakt onderdeel uit van programma 398-I. In dit project worden Praktijkinnovaties uit de sectoren akkerbouw, vollegrondsgroententeelt, bloembollenteelt, boomteelt en melkveehouderij beoordeeld op hun waarde om bij te dragen aan het verminderen van MINAS-overschotten en emissie van mineralen. Het doel hiervan is om veelbelovende innovaties een bredere verspreiding te geven.

Aanpak

Het project Praktijklab NL kent drie fasen. In de eerste fase (najaar 2002) hebben PPO en PV, met hulp van DLV, geïnventariseerd welke innovaties er bekend zijn bij agrarische ondernemers, toeleveranciers, voorlichting en belangenorganisaties. Vervolgens (in 2003) zullen veelbelovende innovaties, indien nodig, worden getest op effectiviteit onder verschillende omstandigheden (i.s.m. overige thema's uit programma 398). In de derde fase (vanaf zomer 2003) zal de kennis over de meest effectieve innovaties worden verspreid in de sectoren.

Praktijkinnovaties

De inventarisatie heeft een flinke lijst met innovaties opgeleverd. Opvallend is het relatief grote aantal uit de melkveehouderijsector. Dit is goed te verklaren uit de noodzaak voor vernieuwingen in de melkveehouderij om aan MINAS te kunnen voldoen. Voor de plantaardige sectoren, met name boom- en bloembollenteelt is het werken binnen de MINAS normen minder problematisch.

Alle sectoren

In alle sectoren komen vernieuwingen naar voren om de benutting van mineralen uit dierlijke mest te verhogen. Dit zijn enerzijds vooral technische aanpassingen om de verschuiving van najaars-, naar voorjaarstoediening van dierlijke mest mogelijk te maken, anderzijds maatregelen die emissie van nutriënten uit dierlijke mest beperken. Voorbeelden hiervan zijn: scheiding van de mest in fracties, die worden ingezet op een tijdstip waarop de emissie minimaal is; toevoegingen aan dierlijke mest waardoor minder emissie zou optreden; en aanpassingen aan machines waardoor tijdens het uitrijden van de mest de ammoniakvervluchtiging wordt beperkt.

Plantaardige sectoren

In de plantaardige sectoren (met name boomteelt en bloembollenteelt) is veel aandacht voor de verschuiving van dierlijke mest naar composten, om de aanvoer van mineralen te verlagen. Innovaties op dit gebied zijn: o.a. aanpassingen aan machines voor een effectieve verspreiding van compost over bouwland en composteren van eigen organisch bedrijfsafval. Veel aandacht is er in alle plantaardige sectoren voor nieuwe kunstmeststoffen, waarvan de kans op stikstofuitspoeling kleiner is. Tot slot wordt er gestreefd naar een toediening van kunstmest op de juiste plaats: in de rij of op het bed. Om dit mogelijk te maken vinden er aanpassingen aan machines plaats.

Melkveehouderij

Specifiek voor de melkveehouderijsector zijn de aanpassingen aan het teeltsysteem van voedergewassen om een efficiëntere mestbenutting te krijgen of om zelf eiwit te produceren m.b.v. vlinderbloemigen. De MINAS-aanvoer van stikstof is dan lager. Opvallend in de melkveehouderij zijn de aanpassingen in de integrale bedrijfsvoering. Hieruit blijkt dat na zuiver technische innovaties op deelgebieden, de totale systeembenadering belangrijker wordt.

Voor meer informatie:

Ir. S.A.M. (Stefanie) de Kool
PPO, Postbus 85, 2160 AB Lisse
Tel. 0252-462182
e-mail: s.de.kool@ppo.dlo.nl

Informatieblad 398.15 november 2002
Mest- en Mineralenprogramma's 398-I, 398-II, 398-III
Gefinancierd door ministerie van LNV
www.mestenmineralen.nl